

עו השדה

להתבססות נבטים חדשים שלהם אינם טובים. הסיכוי של הקטלב להתבסס אפסי לאור מיעוט הזרעים ותנאי בית הגידול השוררים בסביבתו. קשה לנבא מה יהיה עתידו של הקטלב בהרי אדום, אך בהשוואה לשאר העצים, אני משער שהוא בסוף הקריירה שלו שם. פרופ' אבינעם דנין, המחלקה לאבולוציה, סיסטמטיקה ואקולוגיה, האוניברסיטה העברית ירושלים

ומרוויים אותם ואת הקרקע דקת הגרגר שמוצאה מהאבק המדברי, והיא נכלאת על ידי טחבים וחזזיות. במקומות אלה נאגרים מים בכמויות משמעותיות, המוגנים מפני קרינה ישירה של השמש.

משטר מים מיוחד זה מאפשר לצמחים ים תיכוניים להתקיים במפתיע באדום. כאן גדלים למשל אלון מצוי וחרוב מצוי. מהעדי נוואפלה, מדריך מקומי, סיפר לי על זיתי בר הגדלים במצוקי אבן חול ליד פטרה. כשראה כי אני מתעניין מאוד בעצים, אמר לי שיש עץ אחד שגזעו אדום, פרחיו אדומים ושאינו נושא פירות. "איש אינו יודע את שמו", אמר. נסענו למקום, ולאחר טיפוס מפרך, רגע לפני שראיתי את העץ, זיהיתי את קליפותיו האדומות של הקטלב. כשנסעתי לשמורת דנא, סיפרתי לטארק עבדל הווא, מנהל השמורה, על הקטלב. הוא סיפר לי שעץ בעל תיאור דומה נמצא בשני מעיינות הקרויים על שם העץ - עין גיב (קיקב). ואמנם, פסענו בשביל המוליך ממרכז המבקרים בדנא אל מחנה האוהלים, טיפסנו באחד המקומות במדרון ומצאנו עץ קטלב קשיש ושיחים בודדים של לוטם מרווני, תוספת לצמחיית אדום (נא לתקן במגדיר הצמחים שלכם).

הקטלב, הלוטם והאלון המצוי מהווים שריד לצומח החורשים הים תיכוני שחדר לאדום כהמשך ישיר של לשון הצומח הים תיכוני המסתיימת מצפון לעמאן. משנעשה האקלים שחון, לפני יותר מ-6,000 שנה, פסקה הרציפות של התנאים הים תיכוניים בשטח שבין אדום לעמאן. רק בזכות המקלט בסדקי הסלעים, שרדו מיני צמחים ים תיכוניים באדום. סביר שעצי הקטלב באדום יחיו עוד שנים רבות, אך התנאים

פלישת הקוצנים

בסקר שעורכת רשות שמורות הטבע לתייעוד מצאי החי בשמורות הטבע בהרי יהודה, נמצאו בחודש יוני 1997 שני פרטים של קוצן זהוב בהר הטייסים. הקוצן הזהוב הוא מכרסם שגבו מכוסה בזיפים קוצניים. הוא נפוץ בעיקר באזורים המדבריים של הארץ, בבתי גידול סלעיים. אכן הפתעה.

דלקים עולים לרגל

ב-11 באוגוסט 1997 צפה יותם גנדלר בשני דלקים בכנסיית סנטה אנה, בווייה דולורוזה שבירושלים העתיקה. הדלק הראשון נצפה בשעה 20.30 בעזרת זרקור, כשהוא עוקב אחר חתול. אור הזרקור הבריח אותו מיד. בהמשך נצפה דלק בשעה 02.00, כשהוא מקפץ על חומת הכנסייה.

הדיווח הראשון על דלק בסביבה בא מאיש התחזוקה של הכנסייה, שסיפר על "חיה בגודל חתול בינוני", שנשכה את אחד העובדים, כאשר הלה תחב את ידו מתחת לשיח.

יותם גנדלר, פקח הרי יהודה; זאב קולר, ביולוג מחוז המרכז; ד"ר תמר רון, אקולוגית של בעלי חיים

עשב השדה

הפתעות בוטניות באדום הנוסע בדרכי אדום מתקשה להאמין כי בנוף ערבתי שחון זה מתקיימים 1070 מינים מצמחיית הארץ שלנו, כפי שמצוין במגדיר לצמחי ארץ ישראל. ייחודם של הרי אדום הוא בכך שמדרונותיהם הפונים לעמק הערבה, בין טפילה לראס א-נקב (מקביל לחצבה בצפון גרופית בדרום), קיימים מחשופים של אבן חול קשה שבהשפעת ציפוי החזזיות שעליהם, אינם סופגים הרבה מים. מי הגשם ניגרים לסדקים המועטים שבסלעים

החקלאי, וסיוע דומה שהתקבל מהמשרד לאיכות הסביבה עבור הצעת מחקר שהוגשה על ידי פרופ' איתן צ'רנוב מהאוניברסיטה העברית וד"ר תמר רון. המשך המימון, באותו סכום, הובטח למשך שלוש שנים על ידי אותם גופים. חברת "תנובה" תרמה סכומי כסף נוספים לרכישת גייפ ולהוצאות דלק, ולרכישה של שתי תחנות מעקב אוטומטיות, שיסייעו לשיפור היעילות והתדירות של איסוף הנתונים. "תנובה" גם מסייעת בפיצוי החקלאים שעדריהם ניזוקים מטריפות. המחקר מתבצע על ידי רחל גבריאל, מדריכת בקר ובעלת תואר שני בחקלאות. היא עוקבת אחר הזאבים בעזרת חמישה משדרי רדיו-טלמטריה. החוקר האיטלקי פאולו צ'וצ'י, מומחה לזאבים, סייע בהנחייה ובלכידת זאבים ואף תרם שלושה משדרים נוספים למחקר.

חזירי בר בנחל שורק

יותם גנדלר - פקח הרי יהודה ועמוס סבת, זיהו סימני נבירה של חזירי בר בגדת נחל שורק כבר

בחדש פברואר 1996. בראשית אוגוסט 1997 דיווחו עובדים שהניחו קו מים חדש בשמורת נחל שורק ונחל קטלב, על חזירי בר שראו בסביבה. במחצית חודש אוגוסט 1997 דיווח מרכז המטע של קיבוץ צובה על מפגש עם שני חזירי בר בשעה 6.00 בבוקר. "הפגישה" נערכה במטע התפוחים של הקיבוץ.

אגוז דרז